

Vlaams
Parlement

stuk **2433** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 5 maart 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van
ziekten bij in het wild levende dieren

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en
Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Valerie Taeldeman

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhout, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
de heren Bart Martens, Jurgen Vanlerberghe;
mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Michèle Hostekint;
de heren Piet De Bruyn, Marius Meremans;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

2433 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I. Toelichting	4
II. Algemene bespreking	5
III. Artikelsgewijze bespreking	7
IV. Eindstemming	7

Op 25 februari 2014 besprak de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed het ontwerp van decreet betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren.

I. Toelichting

Algemeen

Mevrouw *Joke Schauvliege*, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, geeft toelichting bij het ontwerp van decreet, dat handelt over de preventie, bewaking en bestrijding van ziekten die bij in het wild levende dieren kunnen voorkomen.

Een aantal van die ziekten kan infecties veroorzaken bij gedomesticeerde dieren (bijvoorbeeld varkenspest) maar ook bij de mens (bijvoorbeeld vogelgriep). Indien dergelijke ziekten bij in het wild levende dieren voorkomen, kan dat een aanzienlijk risico vormen voor de economische welvaart van beroepsmatige dierenhouders en voor de volksgezondheid. Ook kunnen sommige infecties bij in het wild levende dieren een bedreiging vormen voor het natuurbehoud, wanneer zij het voortbestaan van de populatie van een inheemse soort in het gedrang brengen, aldus de minister.

Voor deze problematiek biedt het ontwerp van Wildedierenziektedecreet een rechtsgrondslag, zodat, indien nodig, maatregelen in verband met preventie, bewaking en bestrijding kunnen worden genomen. Het decreet zal als een kader fungeren voor alle noodzakelijk te nemen maatregelen en zal geoperationaliseerd worden via uitvoeringsbesluiten, onder meer door ziekte-specifieke crisisplannen. De diensten van de minister werken momenteel samen met de federale overheid en de andere gewesten aan de opmaak van een gezamenlijk, goed afgestemd crisisplan voor de klassieke varkenspest bij everzwijnen. Zodra dat crisisplan is uitgewerkt, zal een eerste uitvoeringsbesluit worden opgemaakt.

Het ontwerp van decreet maakt het ook mogelijk om negen Europese richtlijnen, drie beschikkingen en een verordening over diverse normen inzake meldingsplicht, aviaire influenza, varkenspest en diverse andere ziekten te implementeren.

Artikelsgewijze toelichting

De minister geeft nadere toelichting bij de belangrijkste artikelen.

Artikel 5 machtigt de Vlaamse Regering tot het nemen en opleggen van maatregelen met als doel de preventie, de bewaking en/of de bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren te implementeren. Het ontwerp van decreet zorgt niet enkel voor een rechtsbasis voor maatregelen in het geval van een effectieve uitbraak, maar heeft ook tot doel te zorgen voor een rechtsbasis om alle ziekte-inperkende handelingen te kunnen stellen, voor, tijdens en na het uitbreken van een ziekte.

Het merendeel van de maatregelen die op grond van dit artikel kunnen worden opgelegd, zijn afkomstig uit Europese regelgeving en de internationale verplichtingen opgelegd in de Terrestrial Animal Health Code en de Aquatic Animal Health Code. De voorhanden zijnde Europese normen leggen verplichtingen op die zo gedetailleerd zijn dat de opname in een decreet vanuit legistiek oogpunt volgens de minister onwenselijk en inefficiënt is. Ook hier geldt dat de Europese en internationale regelgeving regelmatig wordt gewijzigd. Om een snelle aanpassing van de Vlaamse regelgeving mogelijk te maken, wordt met uitvoeringsbesluiten gewerkt. Deze werkwijze maakt het ook mogelijk om sneller in te grijpen en vlotter aanpassingen door te voeren. Dezelfde redenering geldt indien er zich een uitbraak voordoet.

De in artikel 5 opgesomde maatregelen zijn niet limitatief. In het licht van de diversiteit aan Europese verplichtingen kan de Vlaamse Regering, indien nodig, ook maatregelen van een andere aard nemen. Zowel het Jachtdecreet als het Natuurdecreet voorzien ruimte om af te wijken in het kader van het Wildedierenziektedecreet. De verwijzing naar het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het Jachtdecreet heeft hier een signaalfunctie. De uitvoeringsbepalingen van het Wildedierenziektedecreet mogen immers andere Europese of internationale akten niet schenden.

Artikel 6 maakt het mogelijk dat de Vlaamse Regering een beroep doet op de kennis van andere personen en instanties en op hun medewerking. Mocht een dergelijke medewerking onmogelijk, onbestaande of ontoereikend zijn, dan kan de Vlaamse Regering de nodige maatregelen nemen om zelf handelingen te stellen. De Vlaamse Regering kan een vergoeding toekennen voor actieve medewerking bij het nemen van preventieve maatregelen, surveillance- en bestrijdingsmaatregelen. Deze slaan niet op schadevergoedingen en zijn niet gericht op het ondersteunen van economische activiteiten.

Artikel 8 bepaalt dat de Vlaamse Regering een gedetailleerde uitwerking van de verplichtingen onder de Europese richtlijnen, beschikkingen, verordeningen en de Terrestrial en Aquatic Animal Health Code zal opstellen en naar operationaliseerbare begrippen en protocollen vertalen. Een onderdeel hiervan is de bevoegde gewestelijke en federale instanties benoemen en een format uitwerken.

Voor de handhaving wordt volgens artikel 9 gebruikgemaakt van de reeds uitgebouwde milieuhandhavingsstructuur.

De artikelen 10 en 11 bevatten wijzigingsbepalingen om te vermijden dat het Wildedierenziektedecreet in conflict komt met bijvoorbeeld de wet op de riviervisserij of het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Artikel 12 bepaalt dat de financiering zal gebeuren vanuit alle betrokken beleidsdomeinen, zijnde de bevoegde entiteiten van de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie, Landbouw en Visserij, en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Artikel 13 bepaalt dat 1 januari 2015 de uiterste inwerkingtredingsdatum is van het decreet, om te verhinderen dat de koppeling van de inwerkingtreding van het decreet aan de toekomstige uitvoeringsbesluiten een nadelig effect zou hebben op de kortetermijnnoden in crisissituaties.

II. Algemene bespreking

De heer *Dirk Peeters* verwijst naar zijn interpellatie over de voorkoming van het verspreiden van wildziekten op 11 mei 2010 in de commissie, waarop de minister toen antwoordde dat het voorontwerp van decreet binnen enkele weken klaar zou zijn (*Hand. VI.Parl. 2009-10, nr. C222*). Enkele weken zijn enkele jaren geworden, stipt het lid aan. Nochtans gaat het om een belangrijke problematiek.

De spreker mist in het ontwerp van decreet de oprichting van een cel bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) om deze problematiek op te volgen. In het ontwerp van decreet wordt zowat alles gedelegeerd aan de Vlaamse Regering. Ook de Raad van State maakt de algemene opmerking dat de ontworpen regeling is geconcipieerd als “een kaderdecreet dat wordt gekenmerkt door een groot aantal, veelal ruime delegaties aan de Vlaamse Regering.” Voor het parlement heeft het lange wachten op het ontwerp van decreet weinig opgeleverd, stelt de heer Peeters vast, bijna vier jaar na zijn interpellatie over dit onderwerp.

De fractie van mevrouw *Marleen Van den Eynde* kan zich niet vinden in het gebruik van het woord *surveillance* in de titel en de tekst van het ontwerp van decreet. In de toelichting wordt het gebruik van de term verklaard, waarbij verwezen wordt naar Europese teksten. Het is volgens het lid een gevaarlijk precedent om bij de naamgeving alleen met Europa rekening te houden. Eerder werd de term ‘bewaking’ gebruikt, waarbij de adviesraden ervoor pleitten deze te vervangen door ‘monitoring’.

De bevoegdheid werd voorheen uitgeoefend door de federale overheid en die maakte geen onderscheid tussen geïnfecteerde landbouwhuisdieren en in het wild levende dieren. Dit was echter een bevoegdheidsoverschrijding. Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 31 januari 1989 stelde dat in het wild levende dieren een gewestelijke bevoegdheid zijn.

Het probleem van de terugkeer en het oprukken van vreemde ziekteverwekkers nam volgens het lid de laatste jaren sterk toe door de globalisering, wat blijkt uit de veelvuldige Europese richtlijnen over deze materie. Waarom heeft dit ontwerp van decreet dan zolang op zich laten wachten?

Moeten geen verdere stappen worden gezet om de hele dierenziekteproblematiek naar het Vlaamse Gewest over te hevelen? Landbouw en Dierenwelzijn zijn binnenkort een coherent bevoegdheidspakket. De coherentie zou bevorderd worden door ook de ziekten bij andere dieren onder Vlaamse bevoegdheid te brengen. Huisdieren- en nutsdierenziekten leunen aan bij Landbouw en Dierenwelzijn, en dus bij de decreetgever die deze materie regelt. Daar is volgens het lid geen staatshervorming voor nodig.

Tot slot informeert ook mevrouw Van den Eynde welke diensten voor deze materie bevoegd zullen worden. De inwerkingtreding is voorzien op uiterlijk 1 januari 2015. Dan zou de minister toch moeten weten welke diensten voor de uitvoering zullen instaan? Zijn er voorbeelden uit de buurlanden Nederland en Duitsland die inspirerend kunnen zijn?

De heer *Lode Ceyskens* vindt het logisch dat het ontwerp van decreet de kapstok levert en dat de uitvoering bij de uitvoerende macht ligt. Crisissituaties van vogelgriep, varkenspest of mond- en klauwzeer lijken het lid belangrijk genoeg om het nemen van maatregelen aan de Vlaamse Regering te delegeren.

De heer *Bart Martens* treedt bij dat het Grondwettelijk Hof al 25 jaar geleden oordeelde dat het om een gewestmaterie ging en dat het tijd wordt om deze bevoegdheid en verantwoordelijkheid op te nemen. Het lid is dan ook voorstander van de delegatie aan de Vlaamse Regering, zodat zij kan optreden en de nodige maatregelen kan nemen bij het uitbreken van, bijvoorbeeld, vogelgriep.

Minister *Joke Schauvliege* wil niet vergoelijken dat ze de timing niet haalde die ze vier jaar geleden in het vooruitzicht stelde, maar wijst de vertraging aan het lange wachten op een door Europa aangekondigde wijziging en reorganisatie in het gevoerde wildedierenziektenbeleid. Het ANB heeft bij de voorbereiding op die wijziging willen wachten. Omdat die uitbleef, werd het ontwerp van decreet alsnog voorgelegd.

De ruime delegatie aan de Vlaamse Regering is bedoeld om kort op de bal te kunnen spelen bij acute problemen en om snel te kunnen reageren op de talrijke Europese aanpassingen en bijstellingen zonder telkens het decreet te moeten aanpassen.

Op dit moment zijn bij het ANB 1,5 voltijdsequivalenten aan het werk voor de wildschaderegeling. Ook de *surveillance* wordt door het agentschap gedragen, dat daarvoor aanspreekpunten heeft. De minister verdedigt het gebruik van de term ‘*surveillance*’, ook al

klinkt die wat vreemd in het Nederlands. Maar aangezien het begrip wordt gebruikt in Europeesrechtelijke bepalingen, is bewust voor het gebruik van deze term gekozen.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* informeert nog of ook de overheveling van de ziekteproblematiek van huisdieren wordt voorbereid. Als de gewesten bevoegd worden voor Dierenwelzijn horen daar volgens het lid de huisdieren bij.

Minister *Joke Schauvliege* verwijst naar de nieuwe bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming, waaronder Dierenwelzijn. Wat in dat kader niet wordt overgeheveld, blijft uiteraard een federale bevoegdheid. De minister verwijst naar het groenboek Zesde Staatshervorming dat in verschillende commissies is besproken en waarin diverse opties zijn opgenomen (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2185/1). De volgende Vlaamse Regering zal hierin keuzes moeten maken.

III. Artikelsgewijze bespreking

Artikelen 1 tot en met 13

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

IV. Eindstemming

Het ontwerp van decreet betreffende de preventie, surveillance en bestrijding van ziekten bij in het wild levende dieren wordt aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Bart MARTENS,
voorzitter

Valerie TAELEDAMAN,
verslaggever